

DRIEMASTER

---

mag de jong na '71 nog een keer?

De heer P. J. S. de Jong, minister-president in het naar hem genoemde kabinet, praat zich de laatste tijd wél in het nieuws. Tegen het vrijpostige optreden van Cals stak de bescheidenheid van De Jong wel zo veel af, dat tegenstanders van het kabinet hem over het hoofd begonnen te zien en vooral lieden als Witteveen en De Block over de rasp van hun sarcasme haalden. Om de aandacht van deze ongelukkige bewindslieden wat af te leiden werd De Jong bepaald scheutig in het verlenen van interviews, waarop hij beminnelijk nog als immer, zich niet ontzag te antwoorden ook.

Nu hadden de vragen die aan De Jong werden gesteld niet erg veel om het lijf en de antwoorden nog minder. We weten nu wél dat De Jong iemand is die het enthousiast opneemt voor het beleid van zijn kabinet, dat hij niet schroomt „progressief” te noemen, en dat nog wel sinds Henk J. L. Vonhoff van de VVD zo duidelijk had uitgelegd dat je dat woord in de politiek niet mag gebruiken. Maar vooruit, De Jong zit wel meer te slapen en je kunt hem dus niet alles kwalijk nemen.

Een positief antwoord op de vraag of de minister-president met zijn degelijke en progressieve beleid na de verkiezingen van 1971 wil doorgaan, geeft De Jong niet. Nog niet, zegt hij tenminste. En dat is een vreemd antwoord op een voor de hand liggende vraag. Want: of hij vindt zijn beleid goed, en waarom zou hij er dan na 1971 niet mee door willen gaan; of hij vindt zijn beleid niet goed (maar De Jong zegt het tegendeel) en zou er dus mee willen stoppen. En omdat de minister-president ondanks alles ons de man niet lijkt om te liegen, kan men slechts één ding concluderen, namelijk dat de heer De Jong van zijn achterban helemaal niet **mag** zeggen dat hij nog wel eens vier jaar mee wil doen.

Het ontwijkende antwoord van De Jong is dus terug te voeren op een fraai staaltje van confessionele partijpolitiek (waar de VVD zich het slachtoffer van laat maken). Het enthousiasme van de coalitiegenoten voor het kabinet is op een laag pitje komen te staan. De zich noemende radicalen binnen KVP, ARP en CH dringen aan op een zogenaamde „kritische houding”, de nieuwste modeterm die begrippen als inspraak en democratisering wel kan overtreffen.

Uiteraard heeft die kritische houding allereerst betrekking op ministers van een andere partij. Zo laat de ARP loondictator Roolvink bij voorkeur buiten schot, niet omdat hij het zo voortreffelijk doet, maar omdat Bouke toevallig ook ar is. De CHU pakt het liefst een paapse minister als De Block, de KVP doet het lekker andersom, maar allemaal pissen ze tegen onze bloedeigen Witteveen aan.

Op deze manier wordt de verhouding tussen de coalitiegenoten behoorlijk verziekt. Alleen de VVD doet niet mee, alhoewel ze drommels goed beseft dat tegen dit kabinet met al die inflatie en prijsstijgingen en zo een knal van een oppositie is te voeren. Als ook zij nou tegen het getimmerte beginnen te schoppen is de stemming er helemaal uit en kunnen de mannenbroeders nog opvallender dan tot dusverre naar de PvdA gaan lonken. Behalve dat de VVD het vaderland door de roden liever niet naar de verdoemenis ziet helpen (het edelmoedige motief), beseffen de liberalen heel goed dat ze bij Biesheuvel en Schmelzer alleen maar bruine beurten kunnen maken door erg lief te doen (het pragmatische motief; net zoals een leerling van een middelbare school tegen het eind-examen bij de gehate leraar op bezoek gaat).

En dus aait de VVD het kabinet voortdurend over het hoofd, zoals onlangs nog Henk J. L. Vonhoff, al eerder in dit artikel genoemd want zijn praatlust kent geen grenzen. Natuurlijk willen de confessionelen zo gauw mogelijk van dit kabinet en zijn paniekerige beleid af. Van het dilemma van de VVD, die zich volledig aan hun gebade heeft overgeleverd, trekken ze zich niets aan. Omdat Den Uyl verder voor de eer heeft bedankt, wordt hun ver-

(doorlezen pag. 3)

DRIEMASTER

21e jaargang, no. 5, zomer 1969

Maandblad van de onafhankelijke Liberale Jongeren-Organisatie Vrijheid en Democratie (JOVD).

HOOFDREDACTEUR: G. van der Meer. LEDEN VAN DE REDACTIE: A. J. Justman Jacob, M. P. van Dijk (secretaris), A. Ph. P. van Haeften (opmaak), drs. J. H. Lambers (administratie). REDACTIE-ADRES: Abbenesstraat 22-II, Amsterdam, tel. 020-172507. KOPIJ JOVD-JOURNAAL: Bloemgracht 101-I, Amsterdam, tel. 020-237495. ADMINISTRATIE-ADRES: Helpezoom 349, Groningen.

ABONNEMENTSPRIJS: Minimaal f 7,50 per jaar; voor leden gratis. ADVERTENTIETARIEVEN worden gaarne verstrekt door de administrateur. BETALINGEN van advertentie- en abonnementsgelden uitsluitend op giro-rekening 277760 t.n.v. Stichting „De Driemaster” te Den Haag.

ALGEMEEN SECRETARIAAT van de JOVD: De Genestetlaan 2A, Zeist, tel. 03404-10165. ALGEMEEN PENNINGMEESTER van de JOVD: Van Nijenrodestraat 105, Den Haag, giro-rekening 953500.

Staalconstructies
voor alle doeleinden
Speciaalbedrijf voor
zwaar plaatwerk
Constructiewerkplaat-
sen

•
W. HUIZER n.v.

CAPELLE a/d IJSSEL
TELEFOON 01804 - 2657

SMIT KINDERDIJK

==
SCHEEPSBOUW

SINDS 1687

BOELE's

Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.

BOLNES

Strijd voor Vrijheid en Democratie voor
iedereen, behalve voor Houtvernielers.

— ☆ —

Bestrijdt deze door uw hout onder hoge
druk te laten impregneren bij:

v. d. SIJDE's HOUTBEREIDING N.V.

SPIJ 40 — STRIJEN — TELEFOON 01854 - 280

vloeibare stikstof vloeibare zuurstof
machine-fabriek

HOEK

N.V. W. A. Hoek's machine- en zuurstoffabriek
Havenstraat 19 - Schiedam - Tel. 010-259061

(vervolg van pag. 1)

langen des te groter om zich van het kabinet-De Jong te distantiëren. De VVD staat met de afhankelijkheidsverklaringen aan het adres van het kabinet en de confessionele coalitiegenoten steeds meer alleen. Het kabinet zal die complimenten natuurlijk in dank aanvaarden.

Maar in 1971 zal de VVD voor de bewezen diensten worden bedankt en in haar conservatieve hemd ten aanschouwe van gans een volk te kijk worden gezet.

Dat De Jong op de vraag of hij het kabinet inzet wil maken van de verkiezingen geen antwoord heeft

gegeven, blijkt dus een verklaarbare houding te zijn. Het is geen kwestie van niet willen, maar van „niet mogen”.

Misschien wordt de heer P. J. S. de Jong nog eens minister van defensie. Maar dat is dan ook het enige wat hem aan politieke toekomst gegund zal worden. Het kabinet dat naar hem wordt genoemd heeft in ieder geval zijn langste tijd gehad. En voor de VVD wordt het langzamerhand eens tijd om na te gaan of haar kansen alleen in een samengaan met de confessionelen liggen.

REDACTIE

BERLIJN (1)

Ik veroorloof mij enige kanttekeningen naar aanleiding van uw artikel „En wat doen we met Berlijn”.

Ten eerste wilde ik wijzen op het feit dat de chicanes op de Autobahn bij de grens-post Helmstedt/Marienborn geen zorgen zijn geweest voor de Westduitse politici die een Berlijnreisje moesten maken om een nieuwe Bondsresident te kiezen. Immers zij hebben een vliegtuig genomen en de DDR-strijdkrachten mogen dan op de grond wat oefenen. Wij moeten dit, dacht ik, zien als pure propaganda, misschien daarom ook was het niet zo alarmerend als het moest lijken.

Naar aanleiding van het gestelde onder het hoofd „niet marchanderen” merk ik op dat het de Duitse „Democratische” Republiek is die het meest marachandeert met de status-quo van Berlijn. Immers, de sovjetsector van Berlijn — in het algemeen Oost-Berlijn genoemd — wordt door de DDR beschouwd als „Hauptstadt der DDR”. Wat belangrijk is, is dat het de Bondsrepubliek verboden is Berlijn als hoofdstad te beschouwen. Naar mijn — overigens bescheiden mening is het in de status-quo vastgelegd dat Berlijn ueberhaupt niet als hoofdstad te beschouwen is. Ook niet voor de DDR.

Over de democratische enclave het volgende: de DDR zal bij een wijziging van de status — of een eventuele erkenning door de Bondsrepubliek — geen andere mogelijkheid kennen dan dat West-Berlijn eenvoudigweg wordt toegevoegd aan het grondgebied van de DDR.

Overigens — maar dit is geen kanttekening meer — wanneer u een objectief beeld van de toestand wilt hebben, kan ik u — indien u de mogelijkheid nog niet had aangegepen — aanraden het zelf te

komen zien. Dan — en dat is wel een kanttekening — ziet u zelf misschien ook dat de „koude-oorlog-romantiek” hier echt ver te zoeken is.

BERLIJN - TEMPELHOF
V. A. M. VAN DER MEIJ

BERLIJN (2)

West-Berlijn hoort tot het monetaire gebied van de Bondsrepubliek. De invoering van de D-Mark in de westelijke zones van bezet Duitsland en in West-Berlijn is de formele oorzaak van de scheiding tussen Bondsrepubliek en DDR. In politiek opzicht echter is de status van West-Berlijn zwevende: de stad heeft in de Bondsdag geen stemrecht. Ondanks dat er voor de Oosteuropese opvatting dat Berlijn een „besondere territoriale Einheit” zou zijn, wel iets te zeggen valt, heb ik er voor gepleit aan de huidige status van de stad niets te veranderen — toe-

geven aan de eisen van Ulbricht c.s. zou slechts betekenen dat de stad bij de DDR wordt ingelijfd.

Anderzijds is het echter in het belang van Berlijn zelf wanneer het, met behoud van de vrije en democratische instellingen, een weg zoekt die leidt tot normale verstandhoudingen met de DDR.

Tenslotte zal de heer Van der Meij weten dat de weigering van Bonn om de Europese status-quo te aanvaarden de grootste hinderpaal is om te komen tot normalisatie van de betrekkingen tussen Oost en West. Bonn beschouwt zichzelf als een provisorium, en zal dat blijven doen zolang het de fictie niet opgeeft te spreken voor het hele Duitse volk. West-Berlijn is daarbij slechts een pion op het schaakbord der machtspolitieke verhoudingen.

Maar omdat er mensen leven, moesten we de stad maar niet opgeven. (gm)

REDE VAN JOVD-VOORZITTER MR. H. BOSMA TE DALFSEN

Als vanouds waren tijdens het JOVD-weekend de heer en mevrouw Korthals gelukkig present. De Stichting Vrouwen in de VVD was vertegenwoordigd door mevr. Hansen, de VVD door mej. Van Everdingen en mr. Koning.

In zijn openingsrede stond JOVD-voorzitter mr. H. Bosma allereerst stil bij de studentenacties. Tussen de bezetting in Tilburg en in Amsterdam zag hij grote verschillen. In Amsterdam immers was de leiding duidelijk bereid tot discussie i.t.t. Tilburg waar de sluiting van de hogeschool een typisch symptoom was van de er heersende reactionaire mentaliteit. Mr. Bosma karakteriseerde de heren Samkalden en Belinfante als integere democraten; hij achtte laatstgenoemdes verwijt dat het geroep om inspraak een „loze kreet” was, daarmee wijzend op de nauwelijks geconcretiseerde voorstellen

van studentenwege, begrijpelijk. De actie bij het Maagdenhuis achtte mr. Bosma afkeurenswaardig, hetgeen hij in zeer hoge mate het geval vond van het openbreken van laden en kasten. Juist liberalen mogen niet accoord gaan met het schenden van een van onze grondrechten als het briefgeheim. Mr. Bosma verheelde niet dat zijn eerste reactie nogal emotioneel was geweest. Hij meende dat het toch goed was dat er een duidelijk onderscheid werd gemaakt tussen de methode en het doel. Vandaar dat hij de desbetreffende motie van de regeringspartijen nogal ongelukkig achtte, omdat z.i. onvoldoende bleek dat met de doelstelling van de actie onderschreef. Vooral de heren Diepenhorst (ar) en Schuring (chu) waren op de machtstoer. Gelukkig de VVD in iets mindere mate.

(doorlezen pag. 4)

(vervolg van pag. 3)

Overigens was mr. Bosma nog weer eens duidelijk gebleken dat het instituut van de parlementaire democratie alléén geen garantie biedt voor een democratische samenleving. Nieuwe wegen van directe democratie (m.n. in de onderneming en het onderwijs) zijn dan ook onontbeerlijk. Vervolgens ging de JOVD-voorzitter uitvoerig in op de onlusten in de Antillen. Juridisch lag de zaak wat betreft de zending van Nederlandse mariniers, erg duidelijk. Het art. 43 is een mogelijkheid om Nederlandse hulp in te roepen ter handhaving van de publieke orde. Dat er een noodsituatie was bleek overduidelijk. Dat Nederland zijn verplichtingen in deze

---

Toxopeus: Papoea's, wat zijn dat?

Johan Witteveen krijgt in 1971 een vrije transfer.

Voor de verkiezingen van 1971 gaat het kabinet De Jong zoete broodjes bakken. Vandaar dat de suikerprijzen ineens daalden.

Een daad van vrije kneus

Voor sommige politici is het te hopen dat we er spoedig nog een paar provincies of agglomeratieraden bij krijgen.

Krottomissies

Nederland wordt geregeerd door het Derivaat De Block, Witteveen en Roolvink.

Festi Val Dood

Het hemd is nader dan De Block

De Nederlandse buitenlandse politiek beweegt zich op een krachtenveld, dat het krachtenveld van de heer Berkhouwer verre te boven gaat.

Geen nieuws van de heer Van Riel. Dus goed nieuws.

---

was nagekomen achtte mr. Bosma ook terecht. Evenwel achtte hij de parlementaire behandeling van deze kwestie toch teleurstellend. Zo laakte hij de vliegenvangerij der diverse partijen hetgeen met name bleek uit de vele moties. Ook betreurde hij het dat de regeringspartijen niet bereid waren om werkelijk van gedachten te wisselen met de oppositie. Hij meende dat het mogelijk had moeten zijn om met de PvdA en D'66 tot een overeenkomst te komen. Zeker onder deze omstandigheden had hij eensgezindheid in het parlement erg nuttig geacht. Een compliment gaf mr. Bosma aan minister Bakker, die wel bereid was openhartig te discussiëren, bijv. met Van Mierlo. Samenvattend meende de JOVD-voorzitter dat de Curaçaose kwestie voornamelijk voor binnenlands politiek gebruik was misbruikt.

Mr. Bosma wilde toegeven dat het Statuut wel enigszins naar een koloniaal verleden riekt. Zo dacht hij aan het gebrek aan functioneren van de koninkrijks regering, waarin Nederland in feite de lakens uitdeelt. Het Statuut achtte hij dan ook wel voor enige wijzigingen vatbaar, dus niet alleen t.a.v. het veel gewraakte art. 43.

Hoewel hij de zending van de mariniers niet onjuist achtte voor het herstel van de openbare orde, en ondanks de toezegging dat ze niet als stakingbrekers op zouden mogen treden, meende hij dat er tussen de publieke en de maatschappelijke orde geen absolute scheiding te maken valt; hoogstens een onderscheid. Een en ander overziende meende mr. Bosma dat de huidige moeilijkheden het op gang brengen van een gesprek over het Statuut rechtvaardigt. Ook had het hem nogmaals duidelijk gemaakt dat de kwestie of aan ontwikkelingshulp al dan geen politieke voorwaarden moeten worden verbonden erg problematisch is. Hij constateerde bij sommigen een laakbaar hinken op twee gedachten. Enerzijds stellen zij voorwaarden t.a.v. de sociaal-economisch wenselijke verandering in de West, anderzijds zijn zij felle tegenstanders aan het stellen van eisen bij hulp aan bijv. Cuba.

Vooralsnog meende mr. Bosma dat men ontwikkelingshulp ongebonden zou moeten geven. Hij ontveinsde zich niet dat dit tot conflicten kan leiden. Bijv. t.a.v. een land als Peru. In dergelijke landen zou de hulp zo gegeven moeten worden dat de heersende klik er niet ten eigen bate mee zou kunnen manipuleren, door bijv. het geld te steken in strict technische zaken als het bouwen van scholen.

Evenwel meende mr. Bosma dat deze hele problematiek nog eens nader aan de orde zou moeten komen in de JOVD. Tenslotte merkte hij t.a.v. Curaçao nog op dat hij nu wel overtuigd was van de funeste a-sociale rol van het bedrijfsleven aldaar.

Vervolgens gaf mr. Bosma te kennen dat hij niet bijster gelukkig was met het thans door het Kabinet De Jong gevoerde beleid. Vooral in de sociaal-economische sector was men door het ruim baan geven aan de inflatie ernstig tekort geschoten.

Hij had begrip voor de invoering van de BTW en de huurverhoging. Zo ook voor de verhoging van de tarieven voor diverse retributies (o.a. PTT). Een combinatie van beide kwam hem al bedenkelijker voor. Dat er daarnaast nog accijnsverhogingen t.b.v. de extra defensieuitgaven hadden plaatsgevonden, en dat er plannen zijn om de BTW per 1 januari 1970 te verhogen mede om de belastingsoperatie uit te kunnen voeren ontlokte mr. Bosma de vraag of minister Witteveen nog wel wist wat hij deed. Dit beleid kwam hem nog erger dan dat van het kabinet Cals voor. Hij vond het voor minister de Block zielig dat deze een onverenigbaar deel van de portie kritiek voor zijn rekening moest nemen. Overigens meende hij dat minister Roolvink zich aardig gehandhaafd had. Zo kon hij zich zijn soepele beleid t.a.v. de CAO's voorstellen na de enorme prijzensgolf.

Tenslotte besteedde mr. Bosma aan de positie van de JOVD, en met name aan de uitvoering van de motie aangenomen in Breda waarin het HB was uitgenodigd om n.a.v. de structurele moeilijkheden met een nota voor de dag te komen. Een eerste uitwerking zag hij in het HB-memorandum, dat tot de conclusie had gevoerd dat de JOVD meer institutionele banden met de VVD zou moeten aanknopen. Het tamelijk late verschijnen van dit stuk was veroorzaakt door de informele contacten die dienaangaande met de VVD hadden plaatsgevonden. Mr. Bosma meende dat de onafhankelijkheid van de JOVD al sedert lang een gradueel begrip was. Hij meende dat op de door het HB voorgestelde weg verder moest worden gegaan. Hiervoor hoopte hij dat de vergadering hem het mandaat zou willen geven.

De JOVD-voorzitter plaatste bij deze gelegenheid reeds enige kanttekeningen bij de tegennota van enige Amsterdamse leden, die een nog verder doorgevoerde onafhankelijkheid, een sterk federatieve organisatie en een opheffing van de Driemaster hadden bepleit. Aan de hand van enige citaten maakte hij duidelijk dat er afspraken over vertrouwelijke besprekingen waren geschonden. Voorts bespeurde hij dat van sommige JOVD-ers de goede wil in twijfel werd getrokken. Hij meende dat dergelijke praktijken in hoge mate betreurenswaardig en onwenselijk waren. Mr. Bosma meende deze opmerkingen te moeten maken omdat hij op vele gebieden een toenemende intolerantie meende te bespeuren. Met de woorden dat juist liberalen in alle openheid bereid moeten zijn tot een eerlijke discussie besloot mr. Bosma zijn rede.

HOE LEREN WE DE VREDE?

S. C. DERKSEN

In een oud verhaal, naar men zegt afkomstig van de Deense filosoof Søren Kierkegaard, is sprake van een schouwburg waarin brand is uitgebroken. Een brandwacht komt het toneel op om het publiek te waarschuwen, maar de mensen menen dat hij een goede mop staat te vertellen en begint luid te applaudisseren. Dit spelletje herhaalt zich enige keren en dan verdwijnt de brandwacht teleurgesteld, de aanwezigen achterlatend in een zaal die spoedig een prooi van de vlammen zal worden.

Aan dit verhaal herinnert in veel opzichten de huidige politieke situatie. In elk geval is de apathie en onverschilligheid van het grote publiek (ouderen zowel als jongeren) voor de dreiging van een atoomramp of erger een verbijsterend en onbegrijpelijk feit. Het is immers bekend dat de mens voldoende vernietigingsmateriaal bezit om een definitief einde aan zijn bestaan te maken. De bommen die in 1945 op de Japanse steden Hiroshima en Nagasaki werden afgeworpen maakten een voor de toenmalige begrippen onvoorstelbaar groot aantal slachtoffers, maar ze zijn al weer kinderspeelgoed vergeleken met de waterstofbommen die later werden ontwikkeld. (Grafisch voorgesteld geeft de kracht van de zwaarste gewone bom uit de Tweede Wereldoorlog een lijn van 77 centimeter, die van de atoombom van 1945 een lijn van 200 meter, en die van de waterstofbom van 1954 een lijn van 200 km aan, terwijl sindsdien al weer heel wat krachtiger bommen zijn geproduceerd.) Naast de nucleaire vernietigingsmiddelen moeten dan nog de mogelijkheden van chemische en geofysische oorlogsvoering worden genoemd (vergiftiging met LSD, verandering klimaten, veroorzaken van vloedgolven waardoor halve of hele continenten onderlopen, enz.), zodat men met een van de schrijvers van het beklammende boek „Tenzij er vrede komt” kan zeggen dat zelfs onze somberste voorstellingen in vervulling zullen gaan en de meest bescheiden droom van de betere toekomst vernietigd zal worden, wanneer

de huidige militaire ontwikkeling en instelling zich blijven doorzetten.

Men kan ook zeggen dat het bijbelse visioen van een wereld die in vuur vergaat plotseling weer actueel is geworden, en dat alleen door een radicale verandering in zijn denken en in zijn emotionele structuur de mens nog voor een allesvernietigend strafgericht kan behoeden.

Optimist of pessimist?

Natuurlijk zullen er velen zijn die hier een vraagteken willen zetten. Veertig eeuwen geschiedenis maken het de mens ook niet zo gemakkelijk in deze radicale omkeer te geloven. Vooral de laatste wereldoorlog heeft vele dierbare illusies omtrent de mensen en zijn opvoedbaarheid vernietigd, een zekere scepsis is begrijpelijk en misschien zelfs verstandig omdat te groot optimisme hier gemakkelijk tot teleurstelling en dus tot frustraties kan leiden. Aan de andere kant leert onze geschiedenis ons ook dat pessimisten nog gevaarlijker leidlieden zijn dat optimisten. En dat geldt speciaal hier omdat het geloof in de onvermijdelijkheid van de oorlog meestal tot gevolg heeft dat de oorlog ook onvermijdelijk wordt. Dit is een conclusie waartoe o.a. een bekend militair deskundige als luit. kol. drs. F. C. Spits komt. Het bestaan van menselijke instincten die van tijd tot tijd oorlog onvermijdelijk maken is nooit aangetoond. Wel dat het geloof in de onvermijdelijkheid van de oorlog het grootst is bij diegenen die er het minst over plegen na te denken en er het minst goed over geïnformeerd zijn. Op een vraag aan een groot aantal inwoners van de VS of een grote oorlog in de toekomst onvermijdelijk zal zijn antwoordde niet minder dan 70% met een ja, terwijl van de 300 Amerikaanse sociologen en psychologen aan wie deze vraag werd voorgelegd slechts 3% bevestigend antwoordde. Bovendien, en dat vergeten velen, gaat het bij het begrip vrede niet om een paradijsachtige toestand, een wereld zonder conflicten dus, maar om een wereld waarin de conflicten op een andere wijze worden opgelost.

Oorzaken van de oorlog

Het meest wordt deze vrede op het ogenblik bedreigd door de in geestelijk en emotioneel opzicht onvolwassen doorsneemens (u en ik), die als gevolg van het feit dat de sociale opvoedingstechnieken niet onvoldoende met de maatschappelijke ontwikkeling zijn meegroeid, niet in staat is om op realistische wijze met de spanningen en tegenstrijdigheden van deze tijd om te gaan. Internationale spanningen blijken hoe langer hoe meer een gevolg te zijn van communicatiestoornissen die op hun beurt hun oorsprong vinden in dikwijls collectieve psychische ziekteprocessen als chauvinisme, nationalisme, fanatisme. Een nuchter en bij uitstek deskundig man als G. Bouthoul, de vader van de polemologie, constateert dat de objectieve redenen van een oorlog steeds minder belangrijk worden en de psychische situatie steeds belangrijker wordt. Een andere beroemde polemoloog, Quincy Wright zegt dat een moderne oorlog veel minder het gevolg is van een bepaalde situatie dan wel van het beeld dat men van die situatie heeft. Er is daarom dringend behoefte aan meer fundamentele en meer aan de huidige situatie aangepaste opvoeding die de mens tot een meer authentiek bestaan in staat stelt.

Vredesopvoeding

Het is duidelijk dat hiermee de noodzakelijkheid van andere maatregelen (wapenbeheersing, en -beperking, uitbouw van internationale organen, reële hulp aan ontwikkelingsgebieden enz.) niet ontkend wordt, maar dit neemt niet weg dat er in onze tijd een uitzonderlijk grote verantwoordelijkheid is weggelegd voor allen die bij opvoeding en voorlichting van de volken zijn betrokken. Dat wij in het volgende vooral de onderwijsmensen noemen heeft verschillende redenen. De eerste is de slechte reputatie die de school tot dusverre op het gebied van de vredesopvoeding heeft gehad, waarbij in de eerste plaats te denken valt aan het geschiedenisonderwijs op de scholen. Speciaal op de lagere scholen ligt de nadruk nog altijd op de glorie van het eigen (meestal militaire) verleden, en vergeet men dat een zeker wantrouwen ten opzichte van de eigen voortreffelijkheid een levensvoorwaarde voor onze toekomstige samenleving is geworden. Internationalisering van het geschiedenisonderwijs (of op zijn minst een groter samenwerking) zou al een flinke stap in de goede richting zijn. Meer steun aan de UNESCO zou daarom van grote politieke wijsheid getuigen. (Welke politieke partij pakt deze koe eens bij de horens?) Een ander punt is de unieke positie die de school in onze samenleving inneemt. Zij is een van de weinige opvoedingsmedia die nog niet geheel door de dynamiek van het econo-

★ *F. Onnes & Zoon* ★
★ *Wijnhandel - Groningen* ★

★
★ **Een oude naam** ★
★ **voor goede wijn** ★

(doorlezen pag. 8)

het anti- amerikanisme van de pro-amerikanen

De nieuwe voorzitter van de VVD, mevrouw Van Someren-Downer, heeft zich in haar eerste toespraak in haar nieuwe functie nogal fel gekeerd tegen onder andere het verschijnsel van het anti-Amerikanisme.

Er is alle reden om op deze plaats wat nader op dit „verschijnsel” in te gaan.

Erg gelukkig zijn wij namelijk met deze en soortgelijke generaliserende conclusies, zoals men zal weten, niet.

Bewust en/of onbewust wordt immers de personen op wie de onderhavige kwalificatie zou moeten slaan, een onvaderlandslievende, een ondermijnende, ja zelfs soms een pro-communistische houding in de schoenen geschoven. Dan wordt, het terrein der nauwelijks onverhuld lasterlijke verdachtmakingen betredend, een serieuze discussie bij voorbaat min of meer onmogelijk.

Natuurlijk is er wel een categorie mensen die in onze westelijke welvaartswereld pro-communistisch is, maar en door hun aantal en vanwege de door hun gebezigde argumenten zijn ze nauwelijks interessant. Veel groter daarentegen is de groep die zich in kritische geest met het doen en laten van de Amerikaanse politiek bezighoudt. En zij zijn wel interessant, want de VS is nog steeds onze grootste bondgenoot, voor wiens handelen ook wij verantwoordelijk zijn.

Het populaire taalgebruik van mevrouw Van Someren suggereert dat het „anti-Amerikanisme” even verwerpelijk is als bijv. het anti-semitisme. We geven toe, zo wordt het niet gezegd, maar het taalgebruik is er wel naar. Nu is er over de oorzaken van het anti-semitisme heel veel gezegd en geschreven. Zo constateerde Jean Paul Sartre dat anti-semitisme in de eerste plaats het probleem der niet-joden is — dat geldt trouwens ook voor het wijde vraagstuk van de rassendiscriminatie.

Populair gezegd: er is niet (bijv.) het negerprobleem, maar het probleem begint bij de houding van de blanken ten opzichte van de negers. Juist daarom is het ondoordachte gebruik van een term als „anti-Amerikanisme” zich richten tegen het Amerikaanse volk als zodanig volslagen vals. Men zou hooguit van anti-Amerikanisme kunnen spreken wanneer dat tot uiting komt in verwerping van de Amerikaanse politiek- en zelfs in dat geval is de gewraakte term afkeurenswaard. Het is immers nog niet zo lang geleden dat voetstoots aangenomen werd dat onze Grote Broer het al in Zijn Ondoorgegrondelijke Wijsheid wel bestierde. Langzamerhand werd dat echter in twijfel getrokken, waarbij het opvallend is dat de kritiek in de VS zelf op gang is gekomen. Eigenlijk begon dat in 1961 toen wijlen generaal Eisenhower zijn land waarschuwde tegen het „militair-industrieelcomplex”. De 1000 dagen van

Kennedy werden gekenmerkt naast het succes op Cuba, door het ontdekken van een zoals later zou blijken volkomen imaginaire raketten-achterstand — wie durft te ontkennen dat Eisenhower geen vooruitziende blik heeft gehad? —, door het Varkensbaai-echec dat voornamelijk geweten mag worden aan de invloed van de CIA op de president, en tenslotte door de beginnende escalatie van de Vietnamese oorlog. De rol van Johnson in die oorlog is welbekend; hij heeft er zijn politieke ondergang aan te danken. Of Nixon zich aan de duistere greep van militairen, industriëlen en andere conservatieve groepen kan ontworstelen, gesteld dat hij het wil, is zeer de vraag. Zijn jongste belastingplannen geven in dit opzicht trouwens weinig hoop.

Men strooit zichzelf zand in de ogen, wanneer men dit wil zien als een toevallige keten van feiten. Want achter de façade, opgetrokken uit de idealen van de democratie en de vrijheid praktiseert Amerika de rauwe praktijk van een niets en niemand ontziend, 19e eeuws en egoïstisch kapitalisme. Deze politiek komt er in feite op neer dat met alle mogelijke middelen — en welke die middelen zijn, daar mogen de Vietnamezen dan over meepraten — getracht wordt een zo groot mogelijk deel van de wereld open te houden voor de „vrije markteconomie”. Met deze politiek is in eerste en laatste instantie het belang van de particuliere ondernemer, wiens streven er op gericht is zoveel mogelijk winst te maken, gediend. Daarom voert Amerika een politiek om het communisme 'in te dammen', omdat het communisme van Mao en Castro gevoegd bij een nog grotere dosis nationalisme duidelijk aansluiting heeft gevonden bij nationalistische stromingen in andere delen van de wereld. De puurste vormen van communisme en nationalisme hebben nu eenmaal, tot groot ongerief van de Amerikanen, buitensporig weinig ontzag voor de gevestigde economische belangen — de anti-Castrostemming in de VS dateert trouwens, dit ter illustratie, van de dag dat Fidel Amerikaanse maatschappijen nationaliseerde; toen pas ook werd Castro communist.

Van het gezapige en conservatieve welvaartseiland dat West-Europa heet, heeft Amerika weinig te duchten; des te meer echter van de landen in Zuid-Amerika waar door de onvoorstelbare ellende de situatie rijp wordt voor een revolutionaire actie.

Intussen wordt Zuid-Amerika op de meest doeltreffende wijze door het particuliere initiatief uitgebuit. De sommen geld die in het kader van zogenaamde ontwikkelingshulp in de Zuidamerikaanse landen worden gestopt zijn een schijntje in vergelijking met de geweldige baten die het Amerikaanse bedrijfsleven op plantages en in oliegebieden „verdient”. Ieder jaar, iedere maand, iedere dag, ieder uur vloeien de baten van de nationale bodemschatten naar het stinkrijke Amerika.

Men kan zich bij deze situatie neerleggen; men kan niets doen, niets zeggen.

Maar dan laadt men een ontzaglijke verantwoordelijkheid op zich. Waar het om gaat is dat stemmen verheven worden tegen een mensonterende en fatale politiek,

(doorlezen pag. 7 rechter kolom)

ontmythologisering van het kabinet de jong

In de vorige Driemaster wijdde ik een artikeltje aan de inflatie. Ik heb toen aandacht besteed aan het verschijnsel zonder te spreken over de politieke verantwoordelijkheid, die toch ook tot op zekere hoogte bij deze zaak in het geding is. De politieke verantwoordelijkheid berust natuurlijk in de eerste plaats bij het kabinet in het geheel. Een specifieke verantwoordelijkheid berust bij de minister van Sociale Zaken, Economische Zaken en van Financiën. Bij minister Roolvink zullen wij niet lang blijven stilstaan omdat hij het nog zo slecht niet heeft gedaan en omdat hij slechts directe verantwoordelijkheid draagt voor het loonbeleid — ditmaal toch waarlijk niet de sterkste inflatiefactor.

Over minister De Block is al teveel geschreven om nog wat nieuws te beweren. Blijft over minister Witteveen. Na de financiële escapades van het kabinet Cals werd hij door de VVD als de (financiële) redder des vaderlands naar voren geschoven; hij zou de „financiële chaos“ omzetten in een evenwichtig beleid.

De VVD was ervan overtuigd, dat één van haar belangrijkste issues, de bestrijding van de geldontwaarding, met kracht nagestreefd zou worden. Hier zien we de kracht van de mythe, een mythe, waarop zo sterk getamboerd is, dat zelfs notoire tegenstanders er min of meer in gingen geloven: Witteveen, uw man! . . . voor een degelijk en sober financieel beleid. Veel te sober zeiden de tegenstanders.

Schuchtertjes wagen wij enkele bedenkingen in te brengen op het gevaar af, dat men ons verwijt het goddelijk licht van het financieel genie niet te zien.

Wij zouden er echter op willen wijzen, dat de overheidsuitgaven niet zijn afgeremd. Maar de stijging daarvan is toch binnen de bekende norm — de Zijlstra-norm (alweer een genie) — gehouden? Die norm is heloas niet al te objectief; enige flexibiliteit in toepassing is in het geheel niet uitgesloten. Bovendien zijn wij zo voorzichtig dat wij wel eventjes willen wachten op de gerealiseerde cijfers; bovenstaande had namelijk betrekking op de begroting. De realisatie wil wel eens tegenvallen, herinneren wij ons. Dat is bijvoorbeeld ook wel eens gebeurd tijdens het bewind van het kabinet Marijnen.

Wie was toen ook alweer minister van Financiën? Inflatie ontstaat doordat de ruimte (duistere kreet) meermalen opgesoupeerd wordt. Maar zeker de overheid mag daar ook een stukje van consumeren. Het is toch wel een beetje ongelukkig, dat naast de invoering van de BTW allerlei overheidsstarieven moesten worden verhoogd en dat de huren met 6 procent omhoog moesten. Maatregelen waarover apart wel iets voor te zeggen valt maar die tezamen een uiterst ongelukkig

effect hebben gehad. Door dit alles is een sfeer geschapen, die het mogelijk maakte dat de inflatie dit maal zo gloeiend uit de hand is gelopen. Nu is het natuurlijk wel zo dat Witteveen met de erfenis van Vondeling zit. Maar elke minister zit onvermijdelijk met een erfenis. Wiens erfenis beheerde Vondeling ook alweer? Ach, juist ja, dat waren we al bijna weer vergeten. Aan het eind willen wij toch nog wat vergoelijken: Witteveen heeft het slecht getroffen en aan vele dingen kon hij niet veel doen. Hopelijk zal men onze slotvraag ook vergoelijken: Is toch niet een mythe gedemaskeerd?

HENK BOSMA

(vervolg van pag. 6)

die het uit naam van de vrijheid mogelijk maakt dat rijken en armen, zoals Anatole France eens zei, het recht hebben onder dezelfde bruggen te mogen slapen. Toegegeven, de onsterfelijke verdiensten van de Amerikanen in de strijd tegen het fascisme mogen niet vergeten worden; maar dat neemt niet weg dat geprotesteerd moet worden tegen het geweld dat uit naam van een vrije en democratische samenleving in talloze landen wordt bedreven.

Daarom zijn zij echt anti-Amerikaans die het door de Amerikanen gepleegde geweld met cynische frasen onder de mantel der liefde willen bedekken. Dat zijn de mensen die menen dat wat Amerika doet in dienst staat van het Goede — glijden zij daarbij uit, dan zijn de excessen „incidenteel“, of „onvermijdelijk“, of „sprookjes“. De redenering consequent volgend kunnen de communisten niets goeds doen, want, dit goede staat toch in dienst van het Absolute Kwaad?

Wanneer men door de ideologische franje heen ziet, is het duidelijk dat de status-quo, die de politieke grootmachten de gelegenheid verschaft naar eigen goeddunken in te grijpen in de binnenlandse aangelegenheden der kleine landen, die streven naar politieke en economische onafhankelijkheid, door het aan de kaak stellen van hun dieper liggende motieven, doorbroken kan worden. Vandaar dat de paniekreacties van de SU en de VS t.a.v. Tsjecho-Slowakije en Cuba, die op hun eigen wijze trachtten te ontkomen aan de wurgende greep van hun beschermengel, niet toevallig zijn, maar direct voortvloeien uit politieke grootheidswaanzin. Daarom ook is China zo'n lastig element in een wereld die lange tijd zo keurig in zwarte en witte vakjes verdeeld leek te zijn.

Slechts wie denkt in termen van naakte machtspolitiek, wie om welke reden dan ook belang bij het handhaven van bevoorrechte posities heeft kan de ontwikkeling naar een grotere diversiteit, die onvermijdelijk gepaard zal gaan met het afbrokkelen van de invloed der supermachten, betreuren. Wij doen dat niet — op het gevaar af door de betweters van rechts en links versleten te worden voor Mao-aanbidder resp. kapitalistenknecht.

GERARD VAN DER MEER

mische leven (reclame enz.) worden beheerst, al is dit gevaar bijv. bij de universaliteit reeds levensgroot aanwezig. Onder deze omstandigheden kan de school in belangrijke mate bijdragen tot een meer kritische instelling en een groter probleem bewustheid. Helaas worden onze scholen nog te veel beheerst door de categorieën autoriteit en uniformiteit. Men vergeet dat hierdoor niet alleen de leerresultaten worden geschaad maar ook dat zo allerlei negatieve gedragspatronen worden bevorderd. Schematiserend leren leidt tot schematiserend denken. Toen een Belgische SS-officier wegens het plegen van een groot aantal oorlogsmisdaden ter dood werd veroordeeld merkte hij op dat hij zijn straf verdiend had, maar dat behalve zichzelf ook zijn ouders en leraren terecht hadden moeten staan, omdat ze hem slechts een ding geleerd hadden: gehoorzamen. We willen hiermee niet suggereren dat dit geval representatief zou zijn voor de situatie in de huidige Nederlandse scholen, en wel dat in de meeste van onze scholen vergeten wordt dat opvoeding tot actieve vrijheid (zelfbepaling) in onze tijd van manipulatie geen luxe, maar harde noodzaak is.

Een ander tekort in ons huidige onderwijs is de onvolledigheid van de bestaande onderwijsprogramma's, waarin voor de fundamentele levensproblemen geen plaats is en waardoor onze opgroeiende jongeren het gevoel hebben stenen voor brood te krijgen. Het onbehagen en de toenemende onzekerheid bij een deel van onze a.s. volwassenen moeten mede vanuit deze achtergrond verklaard worden.

Een wereld vol idioten

Zeer ernstig is ook het ontbreken van een behoorlijke staatsburgerlijke opvoeding. De gevolgen zijn bekend. Bij vele kiezers bestaat een ontstellend gebrek aan politieke kennis en inzicht, en daardoor ook aan belangstelling. Met reden kan men spreken van een wereld vol idioten (het woord idioot komt van het Griekse „idiotes“: iemand die niet aan politiek doet). Het gevaar bestaat dat deze idioterie weer het voorspel gaat worden van een groot (en dan wellicht beslissend) politiek drama. Politiek onverschilligen sluiten zich nu eenmaal gemakkelijk bij extremistische of totalitaire bewegingen aan, zij zijn de vluchtelingen voor de wereld van morgen. (Beroevend bij dit alles te bedenken, dat er in de onderwijswereld, met name in de wereld van de onderwijzersopleiding al weer sprake is van vermindering van het aantal uren maatschappijleer. Zij die de goden willen vernietigen worden blijkbaar eerst met blindheid geslagen!)

Als laatste punt nog iets over het gebrek aan adequate identificatiefiguren in een wereld die met ondergang bedreigd

wordt. Evenals elders zijn het in onze scholen nog altijd de traditionele helden van het slagveld die onze opgroeiende jeugd in moreel opzicht ten voorbeeld moeten strekken. Dood en geweld zijn hier evenals op tv en in de film dikwijls de beslissende thema's.

Harry Mulisch sprak terecht van een rang-kiets-boem-mentaliteit, die het gevolg is van ons onvermogen de beslissende vraagstukken tot een oplossing te brengen. Tegenover de subjectieve dreiging van de atoombom etc. kan men hier spreken van de subjectieve kant van ons vernietigingspotentieel. Naast het aankweken van betere maatschappelijke relaties is een andere erocode, waarin de eerbied voor het geven centraal staat, en de ander is inbegrepen, noodzakelijk geworden. Een meer op de filosofie van het menselijk bestaan afgestemd literatuuronderwijs en op de vredeshelden gericht geschiedenisonderwijs kan wellicht een tegenwicht vormen tegenover de afstompende werking die er op het ogenblik in onze samenleving van de diverse communicatiemediën uitgaat.

Samenleven of samenondergaan

Bespreken we in het voorgaande enkele punten van een indirecte of impliciete vredesopvoeding, de tijd dringt evenzeer voor het invoeren van een meer expliciete vredesopvoeding op onze scholen. Deel van een dergelijke vredesopvoeding zou o.a. moeten zijn het verschaffen van meer informatie over het vraagstuk van oorlog en vrede, het aankweken van een groter probleembewustheid op dit gebied, het verstaanbaar maken van de huidige internationale conflicten, het verstrekken van het Europese en voor het mondiale besef, m.a.w. het stimuleren van een effectieve publieke opinie, die in een bepaalde situatie voldoende corrigerend kan optreden.

Tenslotte dient iedere opvoeder (en wie is dit eigenlijk niet?) te beseffen, dat de wereld op het ogenblik op een schuit zit die koste wat het kost drijvende gehouden moet worden, en dat de enige politieke mogelijkheid is geworden: in de noodzakelijke dialoog de meerwaarde van onze democratische beginselen te bewijzen. Dat betekent dat we bereid moeten zijn deze democratische beginselen ernstig te nemen, d.w.z. bereid moeten zijn deze democratie op te vatten als een stuk verantwoordelijkheid en menselijke waardigheid, niet in het minst in onze verhouding ten opzichte van de tegenstander die hoe langer hoe meer onze medespeler is geworden. Zulks in het besef, dat het leren samenleven het enige alternatief voor het samenondergaan is geworden. S. C. DERKSEN

Voor meer informatie verwijzen wij u naar het boek *HOE LEREN WE DE VREDE?* van de hand van de schrijver van ons artikel. Uitgegeven bij Wolters/Noordhoff te Groningen; 2e druk; 1969.

MARGINALIA

Het door de PSP belegde congres „Link Nederland” heeft de verdeeldheid ter linker zijde nog weer eens duidelijk onderstreept. De zich noemende Socialistische Jeugd slaagde er in het congres in belangrijke mate te domineren. Welke de methoden zijn van deze Jeugd is op Koninginnedag duidelijk gebleken. Eigenlijk is de SJ te onbenullig om er woorden aan vuil te maken. Want, zoals Bismarck al opmerkte, de Socialistische Jeugd annekeert zich selbst.

Intussen blijft het ter rechter zijde ook huilen met de pet op. De flirtations van de VVD aan het adres van de professionele partijen zullen beslist geen succes boeken. Ze zullen zich er wel voor hoeden om, zoals de VVD wenst, met het aan alle kanten rammelende kabinet-De Jong de verkiezingen van 1971 in te gaan. Maar het is wel aardig al vast te constateren dat, bij gebrek aan beter, het beleid van „evenwichtige vooruitgang”, zoals Witteveen het noemt, wel voortgezet zal worden. Tenslotte heb je jaren nodig om de chaos van Cals en Vondeling op te ruimen.

Overigens ligt het kabinet, evenmin als de grote partijen, volgens de opinie-onderzoeken slecht in de kiezersgunst. We zouden zeggen: geen wonder. Maar het recept is eenvoudig, zorg dat de belastingverlaging doorgaat. Zoiets doet het altijd wel. Al zal de betalingsbalans verslechteren, de inflatie toenemen en het aantal bedrijfssluitingen dan wel toenemen. Maar dat is politiek op lange termijn, en daar doen we in Nederland, waar we toch al zo'n hekel hebben aan al die moderne flauwekul, niet aan mee.

Het opinie-onderzoek van de Telegraaf voorspelt voor de VVD een winst van één zetel. Dat is niet veel, maar in het kader van de gestadige groei, waarbij de VVD het oog gericht houdt op het jaar 2000, waarin eindelijk 22 zetels behaald zullen worden, toch wel verheugend nieuws. De vreugde van het VVD-blad *Vrijheid en Democratie* kunnen wij ons dan goed voorstellen. Hoewel wij met de pijnlijke onzekerheid blijven zitten over het antwoord op de vraag waarom rond 90% van de Nederlanders nog steeds niets van een liberale partij moeten hebben. Of zijn het dan toch werkelijk de kiezers die het zo slecht doen?

(GvdM)

JOVD JOURNAAL

samenstelling:

ADA JUSTMAN JACOB

Afscheid

Twee redacteuren hebben de redactie moeten verlaten. Grietinus Ziengs gaf te kennen zijn Driemaster-werkzaamheden te willen staken, omdat hij het met de voorbereidingen van het Lustrumcongres veel te druk heeft, Dick Dees heeft de redactie voor het HB verwisseld, waarin hij vice-voorzitter politiek is geworden. Voor de buitengewoon prettige samenwerking met Grietinus en Dick is de redactie bijzonder erkentelijk. Het is een prettige gedachte dat beiden zich nu op een andere, belangrijker, wijze voor de JOVD inspannen. Een woord van welkom aan het adres van George van Dijk. Een naam die in onze organisatie niet onbekend zal zijn, evenals zijn adres (Abbenesstraat 22-II, Amsterdam), waar thans het redactie-secretariaat gevestigd is.

HB-tafel

De positie en structuur der JOVD vormen daarop de hoofdschotel, zoals u in Dalfsen ongetwijfeld duidelijk geworden is. Een der wijzigingen is het verdelen van de organisatie over meer personen. Jan Weggemans blijft opperhoofd, daarbij beheert hij Noord en Oost. Dick Dees zal zich met Centrum en Brabant bezig houden Anneke Gijsberts behoudt Zuid-West, zij het in een andere functie en ondergetekende beperkt zich daardoor tot Noord-Holland.

Het Liberaal Beraad is ook weer gestart. Voordat we over gaan naar de behandeling van vraag vier, wordt eerst gesproken over de follow up van het Liberaal Beraad.

Het congres in Emmen komt steeds duidelijker uit de verf. Vorige keer meldde ik u reeds dat als onze lustrumspreker de heer Toxopeus komt. Nu krijgt het zondagprogramma ook meer vorm, 's morgens vergadering, 's middags een forum van oud voorzitters van de JOVD. Dit lustrumcongres wordt 8 en 9 november gehouden. Schrijft u het even op!

Nieuwe HB-leden

Sedert Dalfsen zijn er in het HB twee nieuwe leden. Johan Meijer werd opgevoeld door Dick Dees als vvp (Robert Schumanstraat 44, Utrecht). Lammert Hilarides heeft het penningmeesterschap overgedragen aan Anneke Gijsberts (Van Nijenrodestraat 105, Den Haag).

Motie Kabinet de Jong

De JOVD in vergadering bijeen op 8 juni 1969 te Dalfsen,

overwegende

dat het kabinet de Jong er niet in geslaagd is haar sociaal-economische doelstelling, te weten economisch evenwicht, te realiseren,

spreekt als haar mening uit

dat het kabinet de Jong in zijn huidige vorm geen inzet mag zijn van de komende Tweede-Kamerverkiezingen.

(indieners: aantal leden afd. Amsterdam, M. P. v. Dijk en J. van der Burg)

Motie Vreemdelingenrechten

De JOVD in vergadering bijeen op 8 juni 1969 te Dalfsen

spreekt de wens uit

dat ook buitenlanders in Nederland politieke uitspraken kunnen doen en keurt het in het verleden door de Regering en Kamers ten deze gevoerde beleid af. (indieners: O. v. Boetzelaar)

Motie Antillen

De JOVD in vergadering bijeen op 8 juni 1969 te Dalfsen

overwegende

dat met het herstellen van orde en rust de oorzaken van de onlangs opgetreden woede-explosie van de bevolking der Ned. Antillen niet zijn weggenomen, dat Nederland zowel formeel als moreel verplichtingen heeft tegenover de bevolking van de Ned. Antillen,

dat het een ongelukkige gedachte is op dit moment — nu dit gebied duidelijk in nood is — ons van de formele verplichtingen te onttrekken,

spreekt als haar mening uit

dat de Nederlandse regering in het kader van het Statuut een bijdrage dient te leveren tot verbetering van het sociaal-economisch klimaat in de Nederlandse Antillen.

(indieners: A. Meyer en Th. Dragt)

Resolutie sex en politiek

De JOVD is van mening dat:

1. het artikel betreffende de openbare schennis van de eerbaarheid gehandhaafd dient te blijven maar dat exhibitionisme voortkomend uit een geestelijke afwijking een specifieke regeling dient te krijgen.

2. het artikel over de pornografie in zijn huidige vorm niet meer voldoet en stelt voor alleen het openlijk tentoonstellen van enig geïllustreerd geschrift, afbeelding of voorwerp, het openlijk ver-

(doorlezen pag. 10)

ANNO

1774

A. VAN HOBOKEN & Co.

BANKIERS
ROTTERDAM
PARKLAAN 32-34

BIJKANTOREN:
's-GRAVENHAGE
RHENEN

CORRESPONDENTSCHAP:
WIJK BIJ DUURSTEDE

*N.V. Lijm- en
Gelatinefabriek*

„Delft”

TWEE TORENS
Telefoon 25242 - Delft

N.V. SCHEEPSWERVEN

PIET HEIN

voorheen

FIRMA W. SCHRAM & ZONEN

**WERVEN TE BOLNES
EN PAPENDRECHT**

Twee dwarshellingen, elk 115 meter lang. Overdekt droogdok 116x30 meter, geschikt voor het zwaarste materiaal.

Telefoonnummers

Rotterdam 010 139275

Ridderkerk 01896 3644-3409

Papendrecht

01850 3774 8329-20466

spreiden of ongevraagd aanbieden daarvan, strafbaar te stellen.

3. de strafwetgever geen scheidsrechter mag zijn in een geschil over de vraag naar het weren van de homofilie en in geen geval de ontwikkeling in meningen hierover mag tegengaan; dat derhalve het artikel betreffende de homofiele verhouding tussen een meerder- en een minderjarige afgeschaft dient te worden.

4. door een wettelijke regeling m.b.t. de abortus veel misbruik kan worden voorkomen; dat de abortus gelegaliseerd dient te worden in die zin, dat deze op verzoek van de betrokkene mogelijk is mits onder begeleiding van een commissie van deskundigen.

5.a. de wetgeving m.b.t. de anti-conceptionele middelen niet meer aansluit bij de eisen van de tijd;

b. artikel 451 W.v.S. moet worden afgeschaft;

c. het verstrekken van anti-conceptiva aan minderjarigen niet strafbaar dient te zijn;

d. de overheid d.m.v. subsidies goede voorlichting hieromtrent dient te bevorderen;

e. er regels gesteld dienen te worden t.a.v. de kwaliteit en de verpakking van alle anti-conceptiva en deze middelen voorzien moeten zijn van een gebruiksaanwijzing;

f. anti-conceptionele middelen voor het gebruik waarvan een medisch onderzoek is vereist, alleen verstrekt dienen te worden onder overlegging van een medische verklaring;

g. verkoop van andere middelen d.m.v. automaten dient te worden toegestaan;

h. het in voorraad hebben, verkopen, afleveren en verstrekken van anti-conceptiva, die niet voldoen aan te stellen eisen van kwaliteit enerzijds en verpakking en gebruiksaanwijzing anderzijds, respectievelijk als misdrijf en als overtreding moeten worden aangemerkt;

i. naast de regels gesteld en te stellen door de rijkswetgever geen aanvullende regels mogen worden gesteld door de lagere wetgevers.

6. het artikel betreffende overspel gezien kan worden als een dode letter en dat afschaffing van de strafbaarheid om deze redenen gewenst is.

7. hij die als souterneur een ander beweet hem uit de opbrengst van diens ontuchtige handelingen te bevoordelen, strafbaar dient te zijn.

8. seksuele voorlichting onontbeerlijk is; zij dringt er daarom op aan sexuologie als verplicht leervak op de scholen in te voeren vanaf de tweede klas van het voortgezet onderwijs.

9. de beslissing omtrent wat zedelijk of onzedelijk is niet bij de overheid behoort te berusten, wanneer geen schade aan anderen wordt berokkend; dat de filmkeuring derhalve dient te worden afgeschaft; dat het uitbrengen van een advies t.a.v. de leeftijdsgrens een nuttige functie kan hebben.

10. de wetgeving zodanig gewijzigd moet worden dat een op het huwelijk gelijkende samenlevingsvorm tussen personen van hetzelfde geslacht mogelijk wordt.

Telefonisch ben ik bereikbaar in het week-end: 01600-39682, Regentesselaan 14, Breda.

DICK DEES, VVP

Eindtekst resolutie grondpolitiek

De JOVD in vergadering bijeen op 9 juni, is van mening:

1. dat hoewel de kosten van de grond relatief een gering gedeelte van de totale bouwkosten vormen, het niettemin gewenst is de omvang van de steden beperkt te houden, omdat anders een te grote aanslag op de open ruimten wordt gepleegd, dit met name in de Randstad.

2. dat op den duur aan een drastische bevolkingspolitiek niet kan worden gekomen zodat men er beter aan doet reeds nu een daarop gericht beleid te voeren.

3. dat door de toenemende welvaart de vraag naar nieuwe woonvormen met name bungalow-dorpen een logische ontwikkeling is, die niet door een nieuwe vorm van dirigisme dient te worden beperkt.

4. dat bij bestemmingsplannen inspraak vooraf dient te worden gerealiseerd bijvoorbeeld via wijk- en streekraden alsmede werkgroepen, die zich door openbare hearings alternatieven kunnen laten voorleggen.

5. dat erfpacht als instituut zodanig geregeld moet zijn, dat een evenwichtige ontwikkeling van steden niet belemmerd wordt.

6.a. dat de overheid uit ethische overwegingen ruwe bouwgrond dient te kunnen aankopen tegen de agrarische waarde,

b. dat bij onteigening in het kader van bestemmingsplannen bij de bepaling van de schadevergoeding dient te worden uitgegaan van de agrarische waarde van de grond.

7. dat prijsbeheersing van agrarische grond de grondverkoop belemmert en daarmee de bedrijfsvergroting.

8. dat grondnationalisatie als instrument van ruimtelijke ordening ondoelmatig is en daarom afgewezen dient te worden.

9. dat door de toenemende vrije tijd en de verkorting van de arbeidsdag er een toenemende behoefte zal zijn aan recreatiegebieden.

11. dat de overheid de afvloeiing van landbouwers dient te bevorderen door een goede voorlichting over beroeps- en vooral studiemogelijkheden in de niet-agrarische sector, zodat boerenzoons een goed alternatief wordt geboden.

12. dat de ruilverkaveling zodanig opgezet dient te zijn dat ook na voltooiing ervan nog op soepele wijze tot verdere bedrijfsvergroting kan worden overgegaan; de ruilverkaveling mag huidige en toekomstige recreatieve ontwikkelingen niet belemmeren; voorkomen moet worden dat opnieuw versnippering van percelen optreedt.

13. dat gezien de uitgangsprincipes het plan-Mansholt beschouwd kan worden als een goede stap tot verbetering van de structurele problemen van de landbouw.

Dalfsen 7 en 8 juni 1969

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

meer dan 1 miljard aan hypotheek

Amsterdam - Arnhem - Eindhoven - Enschede
's-Gravenhage - Groningen - Rotterdam

DEZE CHAUFFEUR LAADT EN LOST IN 4 MINUTEN 21 SECONDEN !!!

Hoe kan dat nou? Simpel! Eén chauffeur, één truck en Van Weelde's wissellaadbakken. 'n Enorme besparing op wachttijd, arbeidsloon verzekering en motorrijtuigenbelasting. Alle wissellaadbakken conform toegestane draagvermogens,

voor elk soort vervoer en in diverse afmetingen. De metalen bodemframes zijn uitgerust met draaibare of inschuifbare steunpoten. Iedere truck voorzien van hydraulische hefinstallatie in vermogens van 5 t/m 15 ton.

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELDE N.V.

'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL - TEL. (01803)-2841* - TELEX 23240

HOTEL „'t Heerenhof” EMMEN

Tel. 05910-114325

Lounge Hotel „'t Heerenhof", Emmen

- ☆ Internationaal specialiteiten Restaurant
- ☆ Het moderne comfortabele hotel in het dynamische Emmen
- ☆ Gelegen aan de Hondsrugroute
- ☆ Alle kamers met douche, toilet, centrale verwarming en rijks-telefoon
- ☆ Zalen beschikbaar voor 20-200 personen

FIGEE

VLAARDINGEN N.V.

•

SCHEEPSBOUW	APPARATENBOUW
SCHEEPSREPARATIE	TANKS
MOTORENREPARATIE	PIJPLEIDINGEN
STAALBOUW	WATERZUIVERINGSAPP

Isolatie- en
Plaatwerkbedrijf
ROTAMISOL

Uitvoerders van warmte-,
koude- en geluidsisolatie
Kantoor: Verschoorstraat 69-71,
Rotterdam, tel. 010 - 273954
Couperusstraat 48, Ridderkerk,
tel. 01804 - 5503

Vuurvaste stenen in alle soorten
„MOLISOL” moler isolatiestenen
Vuurvaste isolatiestenen
Zuurvaste stenen
„PRODORITE” chemisch bestendige
producten levert:

N.V. Gouda Vuurvast

Verenigde Vuurvaste-Steenfabrieken

Gouda - Telefoon 6744 - (1820)

N.V. SCHEEPSBOUWWERF MACHINEFABRIEK

•
„DE KLOP”

INDUSTRIEWEG 4 • SLIEDRECHT

NRC

Krant
die de vrijheid
lief heeft

(bijvoorbeeld:
de vrijheid die het u mogelijk maakt
in ons land te kiezen welke krant
u wilt lezen.)

N.V. Aannemersbedrijf v/h J. STAM

Kortenaerstraat 3
ZWIJNDRECHT
Tel. 01850-5839

WONINGBOUW